

လယ်ယာကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတွင် စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်၏ အရေးပါမှု

ဒေါက်တာသိင်္ဂီမြင့်၊ ဒေါက်တာဟန်နီလင်းလင်း
စိုက်ပျိုးစီးပွားပညာဌာန၊ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်

တောင်သူနည်းပညာဆွေးနွေးပွဲ၊
၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁၄) ရက်၊ စုဝေးခန်းမ၊ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်ဆိုသည်မှာ

စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းမှစ၍ ကုန်ချောပြုလုပ်ခြင်း၊ တင်ပို့ရောင်းချခြင်းဖြင့် စားသုံးသည့်အထိ တန်ဖိုးထည့်ပေါင်းခြင်း လုပ်ဆောင်သည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်”

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်ဆိုသည်မှာ (အဆက်)

အခွံပါမြေပဲတောင့်

+ အခွံချွတ်
လုပ်ငန်းစဉ်
(တန်ဖိုး
ထည့်ပေါင်းခြင်း)

+ သန့်စင်မှု (မြင့်မား)
(တန်ဖိုး
ထည့်ပေါင်းခြင်း)

+ သန့်စင်မှု (နိမ့်)
(တန်ဖိုး
ထည့်ပေါင်းခြင်း)

=

အခွံမပါမြေပဲလုံးဆံ

+ ကြိတ်ခွဲခြင်း
(တန်ဖိုး
ထည့်ပေါင်းခြင်း)

=

မြေပဲဆီ

=

အခွံမပါမြေပဲ ဆီဆံ

- ❖ မြေပဲတောင့်တစ်တင်းရဲ့ ဈေးနဲ့ အခွံချွတ်သန့်စင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် တန်ဖိုးထည့်ပေါင်းထားတဲ့ လုံးဆံရဲ့ ဈေး၊ ဆီဆံ ရဲ့ ဈေးများ ကွာခြား၊ တန်ဖိုးထည့်ပေါင်းထားတဲ့ ထုတ်ကုန်က ဈေးပိုရ
- ❖ အလားတူ နောက်တဆင့် ကြိတ်ခွဲခြင်း တန်ဖိုး ထည့်ပေါင်းလိုက်တဲ့ ဆီဈေး က ပိုရ

အကျိုးအမြတ် = တန်ဖိုးထည့်ပေါင်းခြင်းမှရရှိလာသောပြန်ရချက် - တန်ဖိုးထည့်ပေါင်းကုန်ကျစရိတ်

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်ဆိုသည်မှာ (အဆက်)

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန် တစ်ခုကို စိုက်ခင်းတွင် ထုတ်လုပ်သည်မှ စပြီး နောက်ဆုံး စားသုံး သည်အထိ အဆင့်တစ်ခုစီတွင် တန်ဖိုးဖြည့်စွက်မှုများကို ဖော်ဆောင်ပေးသည့် လူဂိုဏ်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို လေ့လာခြင်း

ဘယ်သူတွေပါဝင်သလဲ။

- စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုထောက်ပံ့ရောင်းချသူများ
- စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူတောင်သူဦးကြီးများ
- ကုန်သည်များ (ပွဲစားများ၊ ကြိတ်ခွဲရောင်းချသူများ၊ ပြုပြင်စီမံထုတ်ပိုးသူများ၊ လက်ကားရောင်းချသူများ စသဖြင့်)
- ပြည်ပသို့တင်ပို့ရောင်းချသူများ၊ တင်သွင်းသူများ
- လက်လီရောင်းချသူများ
- စားသုံးသူများ

ဘာလုပ်ငန်းတွေလုပ်ဆောင်ကြသလဲ။

- စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုပံ့ပိုးခြင်း
- စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်း
- သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း
- ကြိတ်ခွဲခြင်း၊ ပြုပြင်စီမံထုတ်ပိုးခြင်း
- လက်ကားတင်ပို့ဖြန့်ဖြူးရောင်းချခြင်း
- ပြည်ပသို့ တင်ပို့ခြင်း
- ပြည်တွင်းတွင်ရောင်းချခြင်း
- လက်လီရောင်းချခြင်း စသဖြင့်...

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်တွင် ပါဝင်သူများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များ

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်သည် တသမတ်တည်း တည်ရှိနေလား.....?????

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်ပုံစံ၊ ပါဝင်သူ၊ ဆောင်ရွက်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ကွာခြား၊

- သီးနှံအမျိုးအစား (ကောက်ပဲသီးနှံ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက် စသဖြင့်)
- ထုတ်လုပ်သည့်ကုန်ချောအမျိုးအစား (ဆန်၊ ဆန်ခေါက်ဆွဲ၊ မြေပဲ၊ နှမ်း၊ ဆီ၊ စသဖြင့်)
- ရောင်းချသည့် ဈေးကွက် (နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး စသဖြင့်၊ ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ စသဖြင့်)

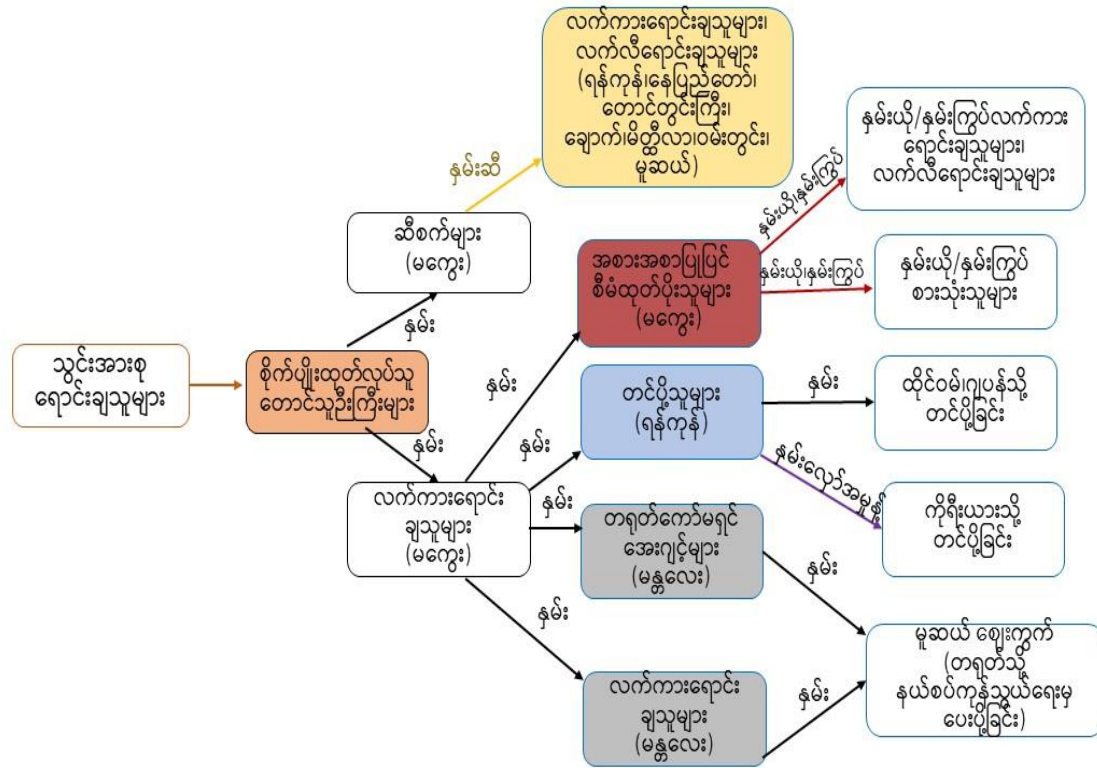
စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်တွင် ပါဝင်သူ၊ ဆောင်ရွက်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ ကွာခြားသလို

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်တစ်ခုတွင် ပါဝင်သူများ၏ အကျိုးအမြတ်များလဲ ကွာခြား။

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်ကို လေ့လာခြင်းဖြင့် ဘာတွေသိနိုင်မလဲ.....????

- ဘယ်သူတွေပါဝင်သလဲ...?
- ဘယ်ဈေးကွက်ကို ရောင်းချနေကြသလဲ ...?
- ဘယ်လိုပုံစံနဲ့ ထုတ်လုပ်တန်ဖိုး ထည့်ပေါင်းရောင်းချနေကြသလဲ ...?
- တောင်သူများကရော တန်ဖိုးထည့်ပေါင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆောင်ရွက်လုပ်ဆောင်နေကြလား ...?
- ပွဲစားကနေတဆင့်ရောင်းနေတာလား ...?
- ကိုယ်တိုင် ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရောင်းချနေတာလား ...?
- တခြားပါဝင်သူတွေက အကျိုးအမြတ်ရရှိနေလား ...?
- ပါဝင်သူများအကြား အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုတွေက ကွာခြား သလား ...?
- ပါဝင်သူတွေက တန်ဖိုးကွင်းဆက်တွင် ကြုံတွေ့နေရတဲ့ အခက်အခဲ၊ စိန်ခေါ်မှုတွေက ဘာတွေလဲ ...?

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်လေ့လာခြင်း

အခက်အခဲနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ

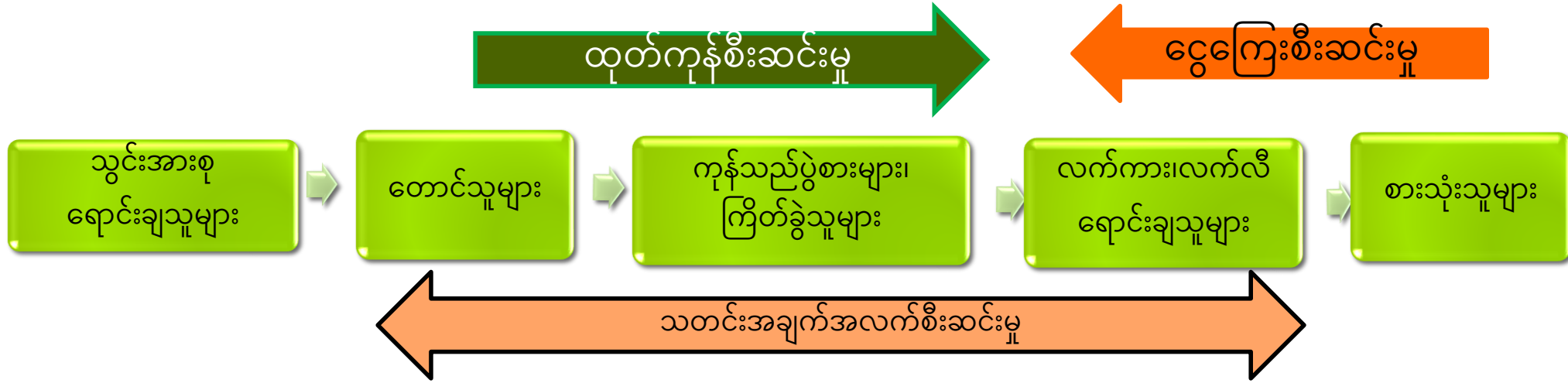
- **စိုက်ပျိုးသူ** - အရည်အသွေးကောင်းမျိုးရရှိမှုနည်းပါးခြင်း၊ အလုပ်သမားရှားပါးမှု၊ ချေးငွေရရှိမှု မလုံလောက်ခြင်း၊ ရိတ်သိမ်းချိန်လွန်နည်းပညာအားနည်းခြင်း
- **ကုန်သည်များနှင့်ဆီစက်ပိုင်ရှင်များ** - ကုန်ကြမ်းအရည်အသွေးနည်းပါးခြင်း၊ အရည်အသွေးကောင်းကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရန် သိုလှောင်ရုံများ၊ တခြားလိုအပ်သည့် နေရာများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် ငွေကြေးလိုအပ်ခြင်း၊ ချေးငွေလိုအပ်ခြင်း
- **ပြုပြင်စီမံရောင်းချသူများ** - အလုပ်သမားရှားပါးခြင်း၊ နည်းပညာလိုအပ်ခြင်း၊ သိုလှောင်ရုံများလိုအပ်ခြင်း
- **တင်ပို့သူများ** - ကုန်ပစ္စည်းအရည်အသွေးနည်းပါးခြင်း၊ ခေတ်မီနည်းပညာများအားနည်းခြင်း၊ သိုလှောင်ရုံများလိုအပ်ခြင်း၊ ဓာတ်ကြွင်းအာနိသင် စစ်ဆေးရန် ဓာတ်ခွဲခန်းမရှိခြင်း

မကွေးမြို့နယ်များတွင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သော နှမ်းတန်ဖိုးကွင်းဆက်၏ အဓိကလုပ်ငန်းစဉ်များအား လေ့လာခြင်း

စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန် တန်ဖိုးကွင်းဆက်၏ အရေးပါမှု

- သီးနှံကဏ္ဍတစ်ခုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် တန်ဖိုးကွင်းဆက်၏ အစိတ်အပိုင်းများကိုသာ ဆန်းစစ်ခြင်းထက် တန်ဖိုးကွင်းဆက်ကြီး တစ်ခုလုံးကို ဆန်းစစ်ဖို့လို
- ပြည်တွင်း၊ပြည်ပဈေးကွက်ရရှိ၍ ဈေးကောင်းရရှိစေရန် ထုတ်ကုန်အရည်အသွေး ကောင်းနေဖို့ လို
- တောင်သူက ထုတ်လုပ်လိုက်တဲ့သီးနှံ (ကုန်ကြမ်း) ဟာ အရည်အသွေးကောင်းမှသာ အရည်အသွေးပြည့်မီတဲ့ကုန်ချော စားသုံးသူထံ ပို့ပေးနိုင်မည်ဖြစ်
- တောင်သူအနေနဲ့ ကွင်းဆက်တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် ဈေးကွက်လမ်းကြောင်းမှာ မိမိအတွက် အားအသာဆုံးနေရာကနေ ရွေးချယ်ပါဝင်တတ်ဖို့လို (သီးနှံကို ဘယ်လမ်းကြောင်းကနေ ရောင်းချမလဲ၊ ပွဲစားဆီ ရောင်းမလား၊ ပွဲရုံသို့သွားရောင်းမလား။ ဒါမှမဟုတ် သီးနှံကို ကြိတ်ခွဲပြုပြင်ပြီးမှ ရောင်းချမလား)
- နိုင်ငံတကာယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရှိသော အသိအမှတ်ပြုသည့် သီးနှံတန်ဖိုးကွင်းဆက် အကောင်အထည်ဖော်ရန် တန်ဖိုးကွင်းဆက်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူအားလုံးပါဝင်သော ချိတ်ဆက်မှု အားကောင်းရန် လိုအပ်
- ကုန်သည်ပွဲစားများမှ တောင်သူများထံ ဈေးကွက်အနေအထား၊ ဈေးကွက်တောင်းဆိုတဲ့ အရည်အသွေး လိုအပ်ချက် အချက်အလက်များကို မျှဝေရမှာဖြစ်သလို တောင်သူများမှလဲ လိုအပ်တဲ့ အရည်အသွေးပြည့်မီတဲ့ သီးနှံများကို ဈေးကွက်လိုအပ်ပြည့်မီအောင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ပေးရန် လိုအပ်
- ဈေးကွက်မျှော်လင့်ချက်နဲ့ကိုက်ညီဖို့အတွက် တန်ဖိုးကွင်းဆက်တစ်လျှောက်လုံး ထုတ်လုပ်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်တိုးမြှင့်ရန်၊ အရည်အသွေး တိုးမြှင့်ဖို့ လုပ်ဆောင်သင့်

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်ရှိ စီးဆင်းမှုကြီး (၃)ခု

ငွေကြေးစီးဆင်းမှု

- စိုက်ပျိုးသူများအပါအဝင် ကွင်းဆက်တွင် ပါဝင်နေသူများအား ချေးငွေ၊ အကူအညီများ ပေးအပ်ခြင်း
- ကုန်ပစ္စည်းများ ရောင်းချရာမှ ရရှိသော ငွေကြေးများ စီးဆင်းခြင်း
- ကွင်းဆက်တွင် ပါဝင်သူများအကြား ငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများ ဖြစ်ပွားခြင်း

ကုန်ပစ္စည်းစီးဆင်းမှု

- စိုက်ပျိုးသူများမှ ထုတ်လုပ်ထားသော ကုန်ပစ္စည်းများ စီးဆင်းခြင်း
- ကုန်ပစ္စည်းများ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်း၊ ဖြန့်ဖြူးခြင်း

သတင်းအချက်အလက်စီးဆင်းမှု

- စိုက်ပျိုးသူများ၊ ကုန်သည်များ၊ ဝယ်ယူသူများအကြား သတင်းအချက်အလက်များ စီးဆင်းခြင်း
- ကုန်ပစ္စည်းများ၏ အရည်အသွေး၊ ပမာဏ၊ ဈေးနှုန်းများ ဆက်သွယ်ခြင်း
- တန်ဖိုးကွင်းဆက်တွင်ပါဝင်သူများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် အထောက်အကူပြုခြင်း

စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်တန်ဖိုးကွင်းဆက်တောင့်တည်းခိုင်မာအောင်မြင်စေရန်

တန်ဖိုးကွင်းဆက်ငွေကြေးဖြည့်ဆည်း ပံ့ပိုးပေးမှု (Value Chain Financing)

စိန်ခေါ်မှုများ

- ငွေကြေးဖြည့်ဆည်းမှုအမျိုးအစားများသည် တန်ဖိုးကွင်းဆက်ကြီးတစ်ခုလုံး၏ လိုအပ်ချက်များ၊ အထူးသဖြင့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင်စိုက်ပျိုးသည့် လုပ်ကွက်ငယ် တောင်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို လုံလောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်းနပါး
- တောင်သူများ၏ ငွေကြေးဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးမှုလိုအပ်ချက်များမှာ အလွန်ကြီးမားလျှက်ရှိ
- ပိုမိုအကျိုးအမြတ် ရရှိနိုင်မည့် ကောက်ပဲသီးနှံ သို့မဟုတ် နည်းပညာအသစ်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်ရန်အတွက် ငွေဖြစ်လွယ်မှုရှိဖို့ လိုအပ်ပါ
- သို့သော် တောင်သူများ တတ်နိုင်သည့် အတိုးနှုန်းဖြင့် ချေးငွေရရှိနိုင်မှု အကန့်အသတ် ရှိခြင်း၊ ငွေစုငွေချေးဝန်ဆောင်မှုများသည် စိုက်ပျိုးရေး၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီ မှုအားနည်းခြင်း၊ ငွေချေးယူနိုင်ရန် ပြည့်မီရမည့် သတ်မှတ်ချက်များ လိုက်မမီ နိုင်အောင် မြင့်မားခြင်းတို့ က ငွေဖြစ်လွယ်မှုကို အဟန့် အတားဖြစ်စေ
- လုံလောက်သည့် ငွေကြေးပံ့ပိုးမှုများကို လက်လှမ်းမီရရှိနိုင်မှု နည်းပါးလျှင် တန်ဖိုး နည်းသော သွင်းအားစုများ အသုံးပြုမှုခြင်း၊ သီးနှံအထွက်နှုန်း နည်းခြင်းနှင့် အရည် အသွေးမပြည့်မီသော သီးနှံများကိုသာ စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ရ

လိုအပ်ချက်များ

- ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရှိ၍ ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာဈေးကွက်များမှ တန်ဖိုးမြင့်နှင့် တန်ဖိုးဆင့်မြင့်စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန် ဝယ်လိုအား ဖြည့်ဆည်းပေးရန်၊ ဝယ်လိုအားနှင့် ကိုက်ညီသည့် ရောင်းလိုအား ရရှိအောင် ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်းရန် အတွက် တောင်သူများ၊ ကုန်သည် များ၊ ပြုပြင်စီမံ ထုတ်ပိုးသူများ နှင့် လက်လီရောင်းချ သူများကြား ချိတ်ဆက်မှု အားကောင်းရန် ငွေကြေး ဖြည့်ဆည်း ပံ့ပိုးမှုလို
- တန်ဖိုးမြင့်နှင့် တန်ဖိုးဆင့်မြင့်စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန် ပြောင်းလဲထုတ်နိုင်ဖို့ ဆိုလျှင် စိုက်ပျိုးရေးကုန်စည်စီးဆင်းမှု လမ်းကြောင်း၊ တန်ဖိုး ကွင်းဆက်များတွင် ကြီးမားသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လိုအပ်

Basu, Siddhartha, et al, 2020, "Agricultural Value Chain Finance in Myanmar." report published by the International Food Policy Research Institute, Washington, DC.

ငွေကြေးဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးမှုများ

“ ၂၀၂၃ ခုနှစ်မိုးရာသီ စိုက်ပျိုးစရိတ်ချေးငွေများထုတ်ချေးပေးမည့်အစီအစဉ်” မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေး ဘဏ်မှ တောင်သူလယ်သမားဦးကြီးများသို့ အသိပေးကြေညာချက်

နိုင်ငံတော်ပွားမြင်တင်ရေးရန်ပုံငွေမှ ဖြစ်ပေါ်ရေးရာ(သမဝါယမစီမံကိန်း)အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ

နိုင်ငံတော်ပွားမြင်တင်ရေးရန်ပုံငွေဖြင့် ဆီစက်လုပ်ငန်းများအောင်မြင်ရေး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိ

MINISTRY OF INFORMATION/ NAYPYITAW / AUGUST 21, 2024

- တန်ဖိုးကွင်းဆက် စနစ်တစ်ခုလုံး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် ငွေကြေးဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးမှုသည် အလွန်ပင် အရေးကြီး လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ ကွင်းဆက်တစ်လျှောက်ရှိ ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများ၏ ငွေရေးကြေးရေး လိုအပ်ချက်များသည် အမျိုးမျိုးကွဲပြားမှုရှိသော်လည်း ငွေကြေးများကို လက်လှမ်းမီရရှိမှု တိုးပွားအောင်ဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုအပ်သကဲ့သို့
- ငွေကြေးဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးမှု ချေးငွေကိုသုံးစွဲခွင့်ရကြမည့် တောင်သူလယ်သမားများနှင့် ကွင်းဆက်တွင်ပါဝင်သူများသည် အကျိုးရှိရှိထိထိရောက်ရောက် စီမံခန့်ခွဲကြရန်နှင့် အလေအလွင့်မရှိစေရေး ဂရုပြုဆောင်ရွက်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။

ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။

Dr.theingimint@yau.edu.mm

+959 250108681